

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Programma Oostflank, gemeente Purmerend

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

6 maart 2025 / projectnummer: 3900

1 Advies voor de inhoud van het MER

De gemeente Purmerend wil de oostkant van de stad, Oostflank, verder ontwikkelen. Het plan is om hier circa 5.000 tot 5.800 woningen te bouwen en bijbehorende voorzieningen zoals scholen en winkels. Het natuurgebied Purmerbos wordt uitgebreid en blijft toegankelijk voor recreanten. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is wijziging van het omgevingsplan nodig. Voordat de gemeente daarmee start, wil ze in een programma vastleggen hoe het gebied er straks uit gaat zien. Voor het besluit over het programma wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (verder: de Commissie) gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten om het milieubelang mee te kunnen wegen in het besluit over de Oostflank:

- **Duidelijkheid over het plan, de ambities en de doelen:** de inhoud en het detailniveau van het programma bepalen het detailniveau van het MER. Dit betekent dat duidelijk moet zijn wat de gemeente wil bereiken en wat ze gaat vastleggen met het programma. Vertaal in het MER de ambities naar zo concreet mogelijke doelen die duidelijk maken wanneer de gemeente tevreden is. Bedenk vooraf hoe (tussen)resultaten uit het MER gebruikt kunnen worden bij de voorbereiding van het programma.
- **Inzicht in de rol van het milieubelang tot nog toe:** de gemeente heeft al veel informatie verzameld en een uitgebreid participatietraject doorlopen. Het resultaat staat in de Visie Oostflank Purmerend¹. Beschrijf welke keuzes al gemaakt zijn en welke rol het milieubelang daarbij heeft gespeeld. In ieder geval gaat het om de keuzes om buiten de huidige stadsgrenzen te bouwen, specifiek in de Oostflank en voor de keuze van het stedenbouwkundig model.
- **Een onderzoek van een overzichtelijk aantal varianten:** bundel de onderzoeksvragen zodat het aantal te onderzoeken varianten behapbaar blijft. Houd daarbij in het oog dat de keuze voor het één, door zal werken op het ander. Uiteindelijk moet de optelsom passen binnen het gebied en aansluiten op het bestaande Purmerend. Kijk daarom naar de samenhang tussen de varianten onderling en maak een ruimtelijke vertaling van de varianten, zodat duidelijk is waar hoeveel ruimte beschikbaar is voor de verschillende gebiedsfuncties.
- **Een beoordeling van milieugevolgen aan de hand van een gebiedsspecifiek beoordelingskader, en met oog voor de brede context:** kijk bij de beoordeling verder dan het plangebied zelf. Onderzoek daarvoor wat het plan betekent voor de leefomgeving voor de oostzijde van Purmerend, voor de stad Purmerend als geheel en voor de regio. Verken zo de kansen en risico's voor het plan en voor toekomstige ontwikkelingen. Gebruik daar een beoordelingskader bij met criteria die passen bij het gebied en de doelen van het plan. Maak onderscheid in criteria voor het bepalen van de effecten en criteria om de bijdrage van het plan aan de doelen zichtbaar te maken.

¹ Gemeente Purmerend, 25 april 2024. *Visie Oostflank Purmerend*.

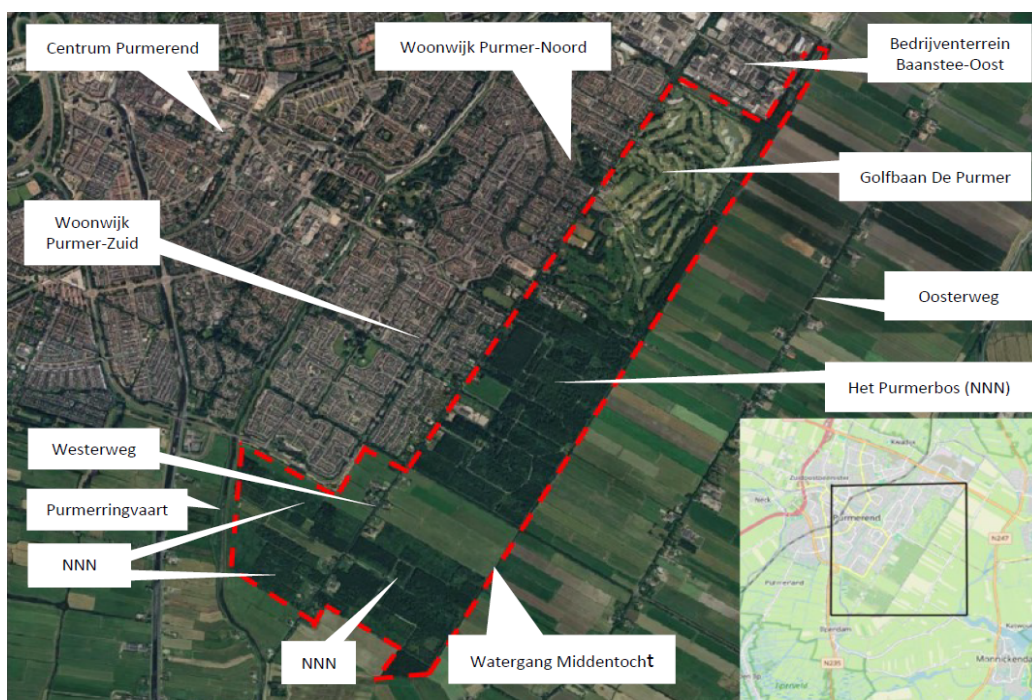
Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten.² Ze bouwt in haar advies voort op de conceptnotitie reikwijdte en detailniveau (NRD).³ Ze herhaalt slechts punten die al in de NRD aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

Leeswijzer

Deze leeswijzer helpt te navigeren door de verschillende hoofdstukken en snel de benodigde informatie te vinden:

- Hoofdstuk 2: aanwijzingen om de doelen en de besluitvorming helder in beeld te brengen, zodat het MER daar op aan kan sluiten.
- Hoofdstuk 3: toelichting op het onderzoek naar varianten, met suggesties voor het ontwikkelen van varianten die passen bij de leidende principes.
- Hoofdstuk 4: uitleg over de referentiesituatie (de situatie zonder de Oostflank) en de aanpak van de beoordeling.
- Hoofdstuk 5: inhoudelijke toelichting per milieuthema, inclusief handvatten voor de beoordeling.
- Hoofdstuk 6: omgaan met onzekerheden en de benodigde informatie over monitoring en evaluatie.

Figuur 1: Plangebied Oostflank met toponiemen in en rond Oostflank (bron: NRD)

² Dit laat onverlet dat het MER moet voldoen aan de inhoudsvereisten voor een plan-MER in artikel 11.3 Omgevingsbesluit.

³ Antea Group, 22 november 2024. *Concept notitie reikwijdte en detailniveau. Oostflank Purmerend.*

Aanleiding MER

In 2021 hebben de gemeente Purmerend, Staatsbosbeheer en BPD/Bouwfonds Gebiedsontwikkeling (BPD) de ambitie uitgesproken om te investeren in meer duurzame woningen in combinatie met een groene, gezonde omgeving die op de toekomst is voorbereid.⁴ Na een participatieproces, onderzoek en overleg hebben de gemeente en BPD een visie gepresenteerd voor de Oostflank. Deze visie schetst de ruimtelijke en programmatische hoofdlijnen van het gebied. De Visie Oostflank Purmerend is op 26 april 2024 door de gemeenteraad vastgesteld.

De gemeente wil deze hoofdlijnen verder uitwerken en vastleggen in een programma onder de Omgevingswet. Voor het besluit over het programma moet een plan-MER opgesteld worden, om twee redenen:

- Ten eerste geeft het programma richting aan de toekomstige stedelijke ontwikkeling van de Oostflank (categorie J11 in Bijlage V van het Omgevingsbesluit). Het programma is daarmee kaderstellend voor vervolgbesluiten, zoals de wijziging van het omgevingsplan. Voordat het plan gerealiseerd kan worden, is nog een wijziging van het omgevingsplan nodig (voor het gehele gebied in één keer of in verschillende delen ervan). Mogelijk is op dat moment ook een MER vereist, dat wordt op dat moment bepaald.*
- Daarnaast kan een Passende beoordeling nodig zijn om de effecten op Natura 2000-gebieden in beeld te brengen. Ook dan is een plan-MER vereist.*

De informatie uit het plan-MER is straks ook bruikbaar voor een MER bij het omgevingsplan. Op dat moment kan beoordeeld worden of daarvoor ook een MER nodig is, welk detailniveau de informatie moet hebben en in hoeverre de beschikbare informatie voldoende actueel is.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval het college van burgemeester en wethouders van Purmerend – besluit over het Programma Oostflank Purmerend. Op 16 januari 2025 heeft de Commissie een bezoek gebracht aan het plangebied en heeft zij een toelichting op het plan gekregen van de gemeente.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3900 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

⁴ Overgenomen uit de Visie Oostflank Purmerend.

2 Ambities, besluit en rol van het MER

2.1 Ambities en doelen

Concrete doelen in het MER

In de Oostflank gaan groen, natuur, wonen en vrijetijdsbeleving elkaar versterken, zo is het doel van de ontwikkeling omschreven in de NRD. De Visie Oostflank Purmerend schetst dit toekomstbeeld. De uitwerking van dit toekomstbeeld gaat plaatsvinden aan de hand van vijf leidende principes⁵.

De Commissie wijst erop dat het toepassen van deze principes alleen niet voldoende is om te weten of de ambitie (het toekomstbeeld) uiteindelijk ook bereikt is/gaat worden. Daarvoor is het nodig om de ambitie met de te hanteren principes in het MER te vertalen naar concrete en toetsbare doelen. Maak daarbij onderscheid tussen doelen voor de Oostflank als geheel en doelen die alleen voor één van de drie deelgebieden⁶ gelden. De bundeling van alle doelen geeft als het goed is een beeld van de grootste gemene deler: wat zijn de kwaliteiten die Oostflank moet bieden, ook in relatie tot de omgeving? In de Opgavennotitie Purmerend⁷ staan gemeentelijke opgaven die in de omgevingsvisie een plek moeten gaan krijgen. Maak duidelijk hoe de doelen voor de Oostflank hierop aansluiten.

Als voorbeeld: de Oostflank moet een toekomstgericht woonmilieu bieden. Toepassing van het principe 'Toekomstgerichte mobiliteit' moet zorgen voor minder autogebruik. Daarvoor wordt een aantal maatregelen voorgesteld, zoals een fijnmazig fietsnetwerk en HOV. Het is echter niet duidelijk wanneer de wijk voldoende 'toekomstgericht' is. Wat is in die situatie het aandeel autoverplaatsingen? Hoeveel ruimte(beslag) mag er zijn voor (auto)verkeer?

Aan de hand van concrete doelen is te beoordelen wat de varianten daaraan bijdragen. Daarnaast wordt duidelijk of de optelsom van de doelen kan leiden tot een spanningsveld waarbinnen keuzes gemaakt moeten worden. Zo kan het aantal te bouwen woningen op gespannen voet staan met de hoeveelheid groen binnen een deelgebied, of recreatievoorzieningen met de gewenste rust voor natuur. Koppel daarom in een vroeg stadium indicatoren aan de doelen en maak deze zo SMART mogelijk (specifiek voor de Purmerendse situatie en voldoende concreet en toetsbaar), zie ook paragraaf 4.3 van dit advies.

Tot slot vraagt het gebruik van het woord 'principe' aandacht. Het begrip komt in de NRD op meerdere manieren terug: leidende principes voor Oostflank als geheel, principes voor deelgebied Purmerbos⁸ en ontwerpprincipes voor water- en bodem sturend. De Commissie volgt in dit advies voor de leidende principes de naamgeving en uitleg uit paragraaf 1.4 van de NRD.

⁵ Dit zijn: Bestaande kwaliteiten versterken, Water en bodem sturend, Natuurinclusief ontwikkelen, Toekomstgerichte mobiliteit en Wonen en voorzieningen voor iedereen.

⁶ De drie deelgebieden zijn de golfbaan, Purmer Zuid-Zuid en het Purmerbos.

⁷ Unlimited Urban Management en Gemeente Purmerend, 19 december 2024. *Opgavennotitie Omgevingsvisie Purmerend*.

⁸ Deze komen deels overeen met die voor Oostflank, maar wijken hier deels van af.

2.2 Het te nemen besluit en vervolgbesluiten

Het te nemen besluit en het detailniveau daarvan

De procedure voor de milieueffectrapportage wordt doorlopen voor een programma. Een programma onder de Omgevingswet vormt een tussenstap van het beleid voor de lange termijn naar de uitvoering van vandaag en morgen. Maak duidelijk wat het programma gaat vastleggen en wat niet (later te maken keuzes). Zorg dat het onderzoek in het MER aansluit op de keuzes die nú gemaakt worden en wat deze kunnen betekenen voor keuzes die pas op een later moment voorliggen.

De Commissie wijst erop dat een programma bedoeld is voor de uitwerking van beleid en/of voor maatregelen om doelstellingen te bereiken. Dit vraagt een zekere mate van concreetheid. Zorg dat het detailniveau van het MER aansluit bij het detailniveau van het programma: als dit al heel concreet is, dan is het milieuonderzoek dat ook.

Vervolgbesluiten

Voordat de ontwikkeling van de Oostflank kan starten zullen nog andere besluiten nodig zijn, waaronder de wijziging van het omgevingsplan. Geef een overzicht van te nemen besluiten en geef aan wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is. Gebruik dit overzicht om te doordenken in hoeverre het MER daar nu al rekening mee moet of kan houden. Bij een later besluit kan dan op de milieu-informatie uit dit MER teruggegrepen worden.

Laat ook zien, voor zover relevant en al bekend, of het plan in één keer of in fases gerealiseerd gaat worden. Maak hierbij grofweg onderscheid tussen korte termijn, middellange termijn en lange termijn en laat zien hoe deze fasering een plek krijgt in de besluitvorming.

2.3 MER voor en passend bij het programma

Gebruik de informatie uit de voorgaande twee paragrafen om de interactie tussen het MER en het programma vorm te geven. Het gaat dan om de iteratieslagen waarin informatie uit het MER gebruikt wordt in het programma en andersom. Informatie moet tijdig beschikbaar zijn en er moet tijd zijn om inzichten te kunnen verwerken in het programma en het MER. Denk daarbij aan informatie over de (juridische) uitvoerbaarheid van het programma, ongewenste aanzienlijke milieueffecten en inspirerende inzichten uit het alternatievenonderzoek. Tot slot is het een wettelijk vereiste dat bij het nemen van het besluit er een MER ligt dat daaraan ten grondslag kan liggen. Oftewel: het programma en MER moeten 'op elkaar passen'.

2.4 Beleidskader en wet- en regelgeving

Tabel 3.1 van de NRD bevat een overzicht van nationaal, provinciaal en regionaal beleid, vooral gericht op wonen en de woonomgeving. Dit overzicht zal in het MER aangevuld worden met andere thematische beleidskaders. Het Startdocument Omgevingsvisie

Purmerend⁹ bevat een uitgebreide lijst van lokaal beleid wat ook relevant kan zijn voor het programma Oostflank. Hiermee is al veel informatie beschikbaar voor het MER. De Commissie adviseert om ook voor andere onderwerpen aanvullend regionaal, provinciaal en landelijk beleid in beeld te brengen. Denk bijvoorbeeld aan randvoorwaarden ten aanzien van klimaatmitigatie en –adaptatie. Verwijs daarbij naar de relevante beleidsnota's, convenanten en instrumenten op dat gebied.

Neem in het MER een overzicht op van relevante wet- en regelgeving. Denk bijvoorbeeld aan vereisten vanuit de Natuurherstelverordening. De Commissie wijst specifiek op artikel 7.5 Klimaatadaptatie in de provinciale Omgevingsverordening¹⁰. Dit artikel is recent aangescherpt en vereist dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten voldoen aan het basisveiligheidsniveau dat is genoemd in paragraaf 3.1 van het Basisveiligheidsniveau klimaatbestendige nieuwbouw¹¹.

Gebruik beide overzichten (beleid en wet- en regelgeving) om de kaders en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van de Oostflank duidelijk te maken.

3 Gemaakte keuzes en te onderzoeken varianten

3.1 Rol van het milieubelang bij al gemaakte keuzes

In 2017 heeft de gemeente de Oostflank aangewezen als woningbouwlocatie (Kansenkaart 2040)¹². Aan de hand van vijf stedenbouwkundige modellen (figuur 3.1 van de NRD) is een participatieproces doorlopen waarbij voor- en nadelen voor onder andere de thema's natuur, klimaat en duurzaamheid, bereikbaarheid en parkeren, woningbouw en identiteit zijn onderzocht. Met deze opbrengsten is bestuurlijk gekozen voor woningbouw in de deelgebieden golfbaan en Purmer-Zuid Zuid. In de Visie Oostflank zijn de ambities en een globale indeling van het gebied in de vorm van een visiekaart vastgelegd. De gemeenteraad heeft op 25 april 2024 ingestemd met deze visie.

Het hierboven geschetste proces laat zien dat de gemeente in elke stap heeft voortgeborduurd op voorgaande keuzes en dat participatie heeft plaatsgevonden. Dat de Visie Oostflank Purmerend al is vastgesteld neemt niet weg dat helder moet zijn welke rol het milieubelang in het doorlopen proces heeft gespeeld. Neem in het MER een duidelijk overzicht op van eerder gemaakte keuzes en van de rol die milieuarargumenten daarbij gespeeld hebben. Het gaat in ieder geval om:

1. De keuze voor uitbreiding van Purmerend versus inbreiding in de stad.
2. De keuze voor Oostflank versus andere locaties in de gemeente zelf en omliggende gemeenten. Dit laatste in gezien de gezamenlijke Strategische Gebiedsvisie De Purmer¹³.

⁹ Gemeente Purmerend, 17 oktober 2023. *Startdocument Omgevingsvisie Purmerend 'gebundelde krachten'*.

¹⁰ Vaststelling derde herziening op 16/12/2024: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2024-19525.pdf>.

¹¹ [Basisveiligheidsniveau-Klimaatbestendige-nieuwbouw-3.0.pdf](#).

¹² Kansenkaart Purmerend 2040. Onderdeel van Gemeente Purmerend, 24 januari 2017. *Agenda: Purmerend op koers naar 2040*.

¹³ BRO, februari 2024. *Strategische gebiedsvisie De Purmer 2035. Gemeenten Edam-Volendam, Purmerend en Waterland*.

3. De keuze voor de indeling van het gebied zoals opgenomen in de Visie Oostflank Purmerend in relatie tot de vijf stedenbouwkundige modellen.
4. De voorgestelde indeling voor elk deelgebied (aantallen woningen, verdeling binnen het gebied, infrastructuur, et cetera).

3.2 Onderzoeken van een overzichtelijk aantal varianten

Varianten in plaats van alternatieven

De NRD beschrijft in hoofdstuk 4 de aanpak op hoofdlijnen. Daarin staat dat in Deel B van het MER alternatieven onderzocht gaan worden. In de toelichting op deel B worden de termen alternatieven en varianten door elkaar gebruikt. Daarbij beschouwt de Commissie de onderzochte stedenbouwkundige modellen als inrichtingsalternatieven en gaat voor het MER uit van een onderzoek naar varianten. Dit omdat de inrichting op hoofdlijnen al vaststaat, en in het MER de verfijning op thematische aspecten onderzocht gaat worden.

Beoordeling planvoornemen (deel A)

In Deel A van het MER worden de effecten en het doelbereik van het planvoornemen (de visie) beoordeeld. De Commissie adviseert om de visie met voldoende detailniveau uit te werken, zodat deze aansluit bij het besluit (datgene wat het programma vast gaat leggen, zie paragraaf 2.3 van dit advies).

Resterende keuzes in varianten (deel B)

De NRD noemt meerdere onderwerpen waarop varianten ontwikkeld gaan worden. Deze worden nog aangevuld vanuit de resultaten van Deel A en nieuwe onderzoeksinformatie¹⁴. Volgens de NRD worden de varianten *pér* onderzoeksvraag afgebakend en beoordeeld. Op basis van de afzonderlijke beoordelingen wordt een voorkeursvariant (volgens de NRD: voorkeursalternatief) samengesteld en beoordeeld.

De Commissie adviseert om deze aanpak op twee onderdelen bij te stellen:

- Ontwikkel **een overzichtelijk en beheersbaar aantal varianten**, bijvoorbeeld passend bij de leidende principes. Het risico bestaat namelijk dat de resultaten van Deel A, lopende onderzoeken en de al benoemde onderzoeksvragen leiden tot een groot aantal onderwerpen en daarmee tot veel varianten.
- Bekijk de varianten met een **integrale en brede blik** bij het samenstellen van de voorkeursvariant. Integraal: beschouw welke varianten synergetisch bij elkaar passen en kansen bieden en welke juist (ongewenste) negatieve effecten veroorzaken of versterken. Brede blik: beschouw op een hoger schaalniveau dan de Oostflank wat de gevolgen van de varianten zijn, zie ook paragraaf 4.2 van dit advies.

Maak zoveel mogelijk een ruimtelijke vertaling van de varianten, zodat duidelijk is waar en hoeveel ruimte beschikbaar is voor de verschillende gebiedsfuncties.

Hieronder staan aandachtspunten en suggesties voor het ontwikkelen van varianten passend bij de leidende principes.

¹⁴ Tijdens het locatiebezoek heeft de gemeente aangegeven dat op verschillende onderwerpen al nadere onderzoeken lopen, bijvoorbeeld voor waterpeil.

Toekomstgerichte mobiliteit: dit leidende principe wordt concreet vertaald naar het STOMP-principe¹⁵. Er is een directe relatie tussen de vijf onderdelen van dit principe en de stedenbouwkundige inrichting van de Oostflank. Wanneer vanuit andere thema's keuzes gemaakt worden voor de inrichting, zal dit doorwerken in de uitwerking van dit principe. Ook is relevant dat bij het Mobiliteitsprogramma van eisen rekening gehouden wordt met de brede context (zie ook paragraaf 4.2). Een gedegen analyse van het gehele verplaatsingsgedrag gaat immers niet alleen om aantal en type verplaatsingen binnen de Oostflank, maar ook tussen Oostflank en de rest van Purmerend en naar de gehele regio. Regionaal is de geplande HOV-lijn bijvoorbeeld van betekenis, waarbij het gebruik sterk zal worden bepaald door de ligging van het tracé en de wijze waarop andere modaliteiten hierop aansluiten. Ook voor de toekomstige fiets- en autostructuur zullen nadere keuzes moeten worden gemaakt die hiermee samenhangen.

Water- en bodem sturend: op pagina 29 van de NRD staan zeven wezenlijke onderzoeksvragen voor het leidende principe Water- en bodem sturend. Deze zullen in het MER worden uitgewerkt in een aantal varianten omtrent keuzes in onder andere de waterpeilen en eventuele ophoging van het plangebied. De ontwerpprincipes¹⁶ genoemd bij Water- en bodem sturend bieden goede aanknopingspunten voor varianten en omvatten meer dan alleen keuzes over waterpeil en ophoging. Net als bij mobiliteit kan de uitkomst van de variantenstudie gevolgen hebben voor de ruimtelijke uitwerking van het plan en daarmee het totale (integrale) ontwerp. Denk aan locaties voor woningen of wegen en de natuurwaarden.

De onderzoeksvragen in de NRD zijn vooral gericht op water. Bij het onderwerp bodem komt alleen het wel of niet ophogen terug. De Commissie stelt voor om in het onderzoek na te gaan of de aantasting en het afdekken van de bodem kan worden beperkt en hoe rekening gehouden kan worden met de bodemopbouw en -kwaliteit. Dit is relevant voor de integrale inrichting van het gebied.

Natuurinclusief ontwikkelen: onder het kopje 'Groen en biodiversiteit' staan in de NRD drie onderzoeksvragen die moeten bijdragen aan het leidende principe Natuurinclusief ontwikkelen. Het groen- en natuurbeleid van de gemeente biedt, met een gemeentelijke ecologische hoofdstructuur en daaraan verwant beleid, een goede basis voor het realiseren van betekenisvolle natuurverbindingen en kernlocaties. De Commissie adviseert om bij de varianten onderscheid te maken in drie ruimtelijke niveaus:

- De invulling van de **Oostflank** zelf, passend bij de huidige waarden van de golfbaan en het Purmerbos. Dit met name in het licht van de grote (en stijgende) recreatiedruk en het lage voorzieningen- en beheerniveau. Maak hierbij duidelijk hoe de vijf principes¹⁷ voor het Purmerbos gestalte gaan krijgen en welke bandbreedten daarin zitten.
- De functionele aansluiting van Oostflank op het bestaande **Purmerendse ecologisch netwerk**. De gekozen insteek met gidssoorten is daarbij zeer bruikbaar en is gebaseerd op aanwezige natuurwaarden. Die kan worden aangevuld met doel(gids)soorten die indicatief zijn voor het functioneren van een ecologische verbinding. Dus dat voegt het systeem/functie-aspect toe aan de overwegingen.

¹⁵ In volgorde van prioriteit: Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a service en Privéauto.

¹⁶ Bladzijde 28 van de NRD: Niet afwentelen; Vergroot de sponswerking van het water- en bodemsysteem; Houdt rekening met extremen; Een aanpasbare inrichting voor de lange termijn; Benut kansen voor systeemherstel.

¹⁷ Op bladzijde 22 van de NRD.

- Een invulling die (maximaal) bijdraagt aan de ecologische verbindingen tussen de **omliggende natuurgebieden**. Daarbij rekening houdend met de bestaande en nog geplande bedrijventerreinen zoals De Purmer. Betrek ook de functie van de Ecoband¹⁸ rondom de stedelijke kern hierbij.

Bestaande kwaliteiten versterken: in de NRD staat dat dit leidende principe vertaald wordt in ruimtelijke modellen (in samenhang met het leidende principe toekomstgerichte mobiliteit) die zouden kunnen dienen als varianten (wellicht voor een overkoepeld thema ruimtelijke kwaliteit). In de toelichting staat dat de gemeente de bestaande kwaliteiten van de golfbaan zoveel mogelijk wil versterken. Dit kan het uitgangspunt zijn voor een specifieke variant. Een andere insteek kan het historische droogmakerijlandschap zijn. De varianten kunnen zich onderscheiden in gebruikswaarde (samenhang, structuur, functie, integratie), belevingswaarde (diversiteit, patroon vorm, compositie) en toekomstwaarde (proces, tijd, ontwikkeling). De effecten van de locatie van woningen en voorzieningen, variaties in woningtypen, verdeling van de bebouwingsdichtheden (zoals is aangegeven in de onderzoeksvragen) plus hun relatie tot de cultuurhistorische bebouwing en bestaande natuurwaarden en biodiversiteit kunnen daarin getoetst worden.

Woningen en voorzieningen voor iedereen: het woon- en niet-woonprogramma is vastgelegd, maar de positie en verdeling moet nog van een landschappelijke en stedenbouwkundige uitwerking worden voorzien. Het woonprogramma wordt ondergebracht in drie woonmilieus die gekenmerkt worden door mate van verdichting. Dit kan goed gekoppeld worden in varianten van bovenstaande leidende principes.

4 Referentiesituatie en beoordeling

De milieueffecten van de varianten moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is te laten zien in hoeverre de varianten onderscheidende effecten veroorzaken. Aan de hand van een beoordelingskader worden de scores toegekend. Het is daarom belangrijk dat zowel de referentiesituatie als het kader voor beoordeling op orde zijn.

4.1 Referentiesituatie

De referentiesituatie bestaat uit de huidige toestand van het milieu en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling.

Foto van de leefomgeving

De foto van de leefomgeving geeft inzicht in de huidige toestand van de gemeente en bestaande knelpunten en vormt daarmee een startpunt voor het MER. Belangrijk is dat de foto zich richt op de thema's en indicatoren die voor het programma Oostflank relevant zijn. Daarom is de eerdergenoemde vertaling van ambities naar concrete doelen en

¹⁸ Gemeente Purmerend, 2025. *Nota Ecologie gemeente Purmerend 2025-2030. Het behoud van een gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier*. De Ecoband is een ecologische verbindingzone van Wormer-, Jisperveld – Zeevang naar Waterland-Oost – Zeevang.

beoordelingscriteria noodzakelijk. Deze vertaling bepaalt immers welke informatie over de huidige situatie van belang is. De Commissie adviseert om de informatie in de foto te baseren op de indicatoren/variabelen die gebruikt zijn om ambities en opgaven te specificeren. Zorg dat de analyse van de foto van de leefomgeving een goed beeld geeft van knelpunten en (te behouden) kwaliteiten en ontwikkelingen daarin. Het ligt voor de hand om daarbij onderscheid te maken naar de drie deelgebieden.

Autonome ontwikkelingen en verwachte ontwikkelingen

Onder de 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de varianten wordt gerealiseerd, maar inclusief plannen of projecten die al in uitvoering zijn of waarover al is besloten.

Paragraaf 2.4 van de NRD noemt bij Autonome ontwikkelingen verschillende projecten waarvoor de ruimtelijke procedures nog niet doorlopen zijn. Bijvoorbeeld woningbouw de Vurige Staart in Purmerend of De Lange Weeren in Volendam of bedrijventerrein De Purmer in de gemeente Edam-Volendam. Deze projecten maken daarmee geen onderdeel uit van de referentiesituatie. Vanzelfsprekend is het wel relevant om rekening te houden met deze projecten, aangezien de planvorming hiervan al wel in gang is gezet en dit tot cumulatieve effecten kan leiden voor bijvoorbeeld verkeer binnen en buiten Oostflank. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van één of meerdere scenario's.

Eén van de zoekgebieden voor een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding¹⁹ loopt door of direct langs het plangebied. De gemeente heeft mondeling toegelicht de voortgang van dit traject nauw te volgen en met TenneT in contact te blijven. Neem in het MER de op dat moment actuele stand van zaken op en geef aan in hoeverre het programma voor Oostflank hier rekening mee houdt. Denk aan vragen als: Is woningbouw wel mogelijk of wenselijk wanneer de verbinding het gebied doorkruist of raakt gezien de gezondheidsaspecten van de elektromagnetische velden²⁰? Welke invloed kan deze verbinding hebben op de scores voor natuur of de ruimtelijke kwaliteit?

4.2 Beoordeling in brede context en met duidelijke criteria

4.2.1 Beoordeling van de varianten in een brede context

De onderzoeksvragen raken een groter gebied dan alleen Oostflank zelf. Gebruik het MER om de blik, die zich nu vooral richt op de Oostflank zelf, te verbreden. Zoom uit: wat is de betekenis van dit plan voor de leefomgeving op het niveau van de oostzijde van Purmerend, de hele stad Purmerend en de regio? En, wat betekenen toekomstige ontwikkelingen (zoals bedrijventerrein De Purmer) en/of de volledige invulling van Baansteer-Noord voor het wonen en leven in Oostflank? Geef deze brede context een plek in de beoordeling.

¹⁹ Het project 380 kV Noord-Holland Noord netuitbreiding.

²⁰ Zie ook de Factsheet '[Hoogspanningsnet en magneetveld](#)' van de Commissie mer.

4.2.2 Beoordeling aan de hand van duidelijke criteria

Beoordeling van effecten

Het beoordelingskader²¹ gaat bij veel aspecten uit van een kwalitatieve beoordeling. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en zorg er op deze manier voor dat duidelijk is welke informatie nodig is om een onderwerp te kunnen beoordelen op de gevolgen en welke indicator daarbij past, ook wat gebiedsspecifieke kenmerken betreft.

Het volgende hoofdstuk in dit advies beschrijft voor een aantal onderwerpen welke informatie in het MER moet staan en met welk detailniveau. Dat zijn onderwerpen die in ieder geval belangrijk zijn. De Commissie wijst erop dat voor alle milieuthema's het beoordelingskader voldoende handvatten moet bieden voor een heldere en navolgbare beoordeling.

Algemene aandachtspunten voor de uitwerking van het beoordelingskader zijn verder:

- Leg per aspect vast met welke indicator deze beoordeeld gaat worden en geef aan wat de 'hardheid' daarvan is, bijvoorbeeld op basis van wettelijke eisen, beleidskaders, doel- en streefwaarden en andere ambities.
- Wees selectief in het aantal indicatoren, zodat de effectbeoordeling zich richt op de belangrijkste onderscheidende factoren, en niet onnodig complex of uitgebreid wordt.
- Beschrijf de omgevingseffecten voor de onderlinge vergelijking van varianten steeds volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau.
- Het is niet altijd eenduidig vast te stellen of effecten positief, neutraal of negatief scoren. Maak daarom inzichtelijk hoe een score tot stand is gekomen en hoe deze wordt meegewogen. Laat elke score zien. Streep positieve en negatieve effecten niet tegen elkaar weg zodat het lijkt alsof er niets verandert.
- Zorg dat de kwantitatieve en kwalitatieve beoordelingen navolgbaar en qua methodiek zoveel mogelijk herhaalbaar zijn, zodat toekomstige beoordelingen goed vergelijkbaar zijn. Ga voor kwalitatieve beoordelingen in op de opzet, de gebruikte expertises en de gebruikte bronnen.
- Onderbouw de keuze van rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de effecten van het voornemen worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling, het belang daarvan voor de vergelijking van varianten en de wijze waarop effecten geëvalueerd worden.
- Onderbouw voor de verschillende thema's de begrenzing van het gehanteerde studiegebied. Voor sommige thema's is het nodig om een ruimer studiegebied te kiezen, bijvoorbeeld voor effecten op de mobiliteit en de effecten van stikstofdepositie en geluid op natuurgebieden.
- Houd rekening met fasering en ga uit van verschillende tijdshorizonten, of ga consequent uit van dezelfde tijdshorizon en laat zien hoe de effecten zich in de tijd ontwikkelen. Maak hierbij grofweg onderscheid tussen korte termijn, middellange termijn en lange termijn.
- Besteed aandacht aan cumulatie van effecten.

Bijdrage aan de doelen

Om te bepalen wat het plan bijdraagt aan de ambities, zal getoetst worden aan de vijf leidende principes. In paragraaf 2.1 van dit advies staat al dat deze principes richting geven aan uitwerking, maar dat ze op zichzelf niet te beschouwen zijn als ambities, en dat dit nog

²¹ Zie tabel 4.1 in de NRD.

nadere uitwerking in zo concreet mogelijke doelen vraagt. Vertaal deze doelen naar eenduidige en zo veel als mogelijk kwantificeerbare toetsingscriteria. Gebruik deze criteria om voor ieder van de varianten aan te geven wat ze bijdragen aan de doelen.

5 Milieuthema's

5.1 Samenleven, wonen, werken en voorzieningen

Ten aanzien van deze thema's staan in de NRD geen specifieke onderzoeksvragen anders dan de mate van bebouwing en hoogte (bladzijde 27 van de NRD). Maak de aspecten onder deze thema's concreet. Denk aan kwantitatieve criteria voor bijvoorbeeld de beoogde doelgroepen, leefbaarheid en type en aantal voorzieningen. Denk als onderdeel van dit onderzoek bijvoorbeeld ook aan typologieën om de gewenste sociale inclusiviteit te borgen. Voorzieningen zijn met name geconcentreerd aan de oostkant met een aantal plekken in het midden van het woonvlak, zo is af te leiden uit de visiekaart. Breng in beeld hoe deze voorzieningen zijn gekoppeld aan bereikbaarheid, zowel vanuit mobiliteitsoogpunt als vanuit inclusiviteit.

5.2 Mobiliteit en parkeren

5.2.1 Mobiliteit

In de NRD staat dat er verkeersonderzoeken voor de Oostflank en omgeving zijn en worden uitgevoerd. Zo is de toekomstige verkeersafwikkeling al onderzocht en is er een Mobiliteitsprogramma van eisen in voorbereiding. Presenteer in het MER nader onderzoek, kijkend naar de beoogde doelen en om nadere keuzes rond de mobiliteitsontwikkeling in het planproces te kunnen maken. Hierbij is de inzet van een (regionaal) verkeersmodel van grote waarde. Geef in het MER een toelichting op het te gebruiken model en de belangrijkste uitgangspunten die in het model zijn gebruikt (denk onder meer aan basisjaar, prognosejaar, autonome ontwikkelingen). Geef een onderbouwing van de verkeersgeneratie voor (de deelgebieden in) de Oostflank.

Beschrijf vervolgens de onderstaande aspecten voor de huidige en autonome situatie:

- Het bestaande wegennet met de wegfuncties.
- De etmaalintensiteiten.
- Toe- en afnames van de modaliteiten tussen de huidige en autonome situatie.
- De kwaliteit van de verkeersafwikkeling (I/C-verhoudingen²²).
- De oversteekbaarheid op de belangrijkste wegen.
- De verkeersveiligheid (aantallen en type slachtoffers/slachtofferongevallen).

²² Dit staat voor de verhouding tussen de Intensiteit en de Capaciteit op een weg(vak).

Voor de varianten moet het verkeersonderzoek antwoord geven op de onderzoeksvragen die in de NRD worden opgesomd. Inzicht geven in de volgende aspecten en in het parkeren (zie 5.2.2) is essentieel:

- De netwerken voor de vervoerwijzen.
- De effecten op de modal split (toepassing van het STOMP-principe).
- Bereikbaarheid, afwikkeling, verkeersveiligheid en oversteekbaarheid.

5.2.2 Parkeren

Beschrijf in samenhang met het voorgaande de te verwachten parkeerbehoefte in het plangebied. Welke maatregelen zijn mogelijk om het autogebruik te beperken en wat betekent dat voor de parkeernormen die in Oostflank zullen worden toegepast. Welke ruimte voor parkeren (auto en fiets) is dan nodig en is het aannemelijk dat dit ruimtelijk gaat passen? Geef inzicht in de wijze waarop parkeervoorzieningen voor bewoners en bezoekers vorm zullen krijgen.

5.3 Gezondheid

5.3.1 Gezondheidsbevordering

Het model dat in de Visie Oostflank is uitgewerkt is gekozen vanwege het behouden van het bos dat een belangrijke recreatiefunctie heeft voor heel Purmerend, wandel en fietspaden worden toegevoegd. Tegelijkertijd is er een toename van verkeer langs en door een deel van het bos, zeker wanneer de IJsselmeerlaan doorgetrokken wordt. Houd hier rekening mee, denk aan de eventuele barrièrewerking van deze weg.

Geef aan wat de mogelijkheden zijn voor gezondheidsbevordering, zoals uitnodigen tot bewegen, gezonde mobiliteit, fiets- en wandelroutes, toegankelijkheid van recreatieve voorzieningen en voor gezondheidsbescherming, ook die onder de wettelijke normen tot aan de gezondheidskundige advieswaarden.

5.3.2 Leefomgeving en gezondheid

Geef aan welke effecten bestaande infrastructuur en bedrijventerreinen hebben op het woon- en leefmilieu in het plangebied. Houd daarbij rekening met bestaande milieuzoneringen of de milieugebruiksruimte. Breng de kwaliteit van het toekomstige woon- en leefmilieu in het plangebied in beeld met aandacht voor geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en gezondheid. Ga daarbij ook in op mogelijke gezondheidsrisico's van water en klimaatverandering, zoals botulisme, malaria en dengue en door toekomstige ontwikkelingen zoals eventuele hoogspanningsleidingen in of nabij het gebied.

Voeg aan het beoordelingskader ook criteria toe die informatie geven over groen in de directe leefomgeving. Dit draagt bij aan een gezonde leefomgeving en sluit aan bij één van de kernopgave 'Actief bewegen en ontmoeten' voor de in ontwikkeling zijnde Omgevingsvisie.

5.4 Ondergrond en Water en klimaat

Het beoordelingskader heeft de aspecten bodem en water bij verschillende thema's ondergebracht (Ondergrond en Water en klimaat). Vanwege de samenhang tussen bodem en water adviseert de Commissie hier een andere indeling te gebruiken en het water- en bodemsysteem onder één thema op te nemen.

5.4.1 Water en bodemsysteem

Analyse van het systeem

Omdat water en bodem uitgangspunt zijn voor de ontwikkeling is het essentieel dat het water- en bodemsysteem²³ goed begrepen wordt. Breng in het MER in beeld wat de huidige toestand is van de ondergrond (fysieke ondergrond, watersysteem en biotisch systeem) en hoe deze zich in de komende decennia zal ontwikkelen als gevolg van het voornemen zelf en door klimaatverandering en mogelijke bodemdaling.²⁴ Betrek hierbij ook de kwaliteitsaspecten van bodem, water en biotisch systeem. Geef op basis van deze analyse inzicht in de effecten op het water- en bodemsysteem, ook op de (zeer) lange termijn. Beoordeel de effecten op het watersysteem zoveel mogelijk kwantitatief, door gebruik te maken van beschikbare rekenmodellen voor grond- en oppervlaktewater.

Geef vervolgens aan waar in het plangebied én de omgeving daarvan (het studiegebied) welke knelpunten (kunnen) optreden en op welke termijn. Vertaal dit naar randvoorwaarden voor het te realiseren programma en de benodigde infrastructuur.

Water

Maak onderscheid tussen de aspecten oppervlaktewater en grondwater, dat is nu één criterium, maar er spelen verschillende mechanismen. Een variant kan positief scoren op de een, maar negatief op de ander.

Dit geldt ook voor de aspecten wateroverlast en waterveiligheid. Wateroverlast ontstaat bij extreme regen en onvoldoende afvoer- en bergingscapaciteit in het watersysteem. Waterveiligheid is gerelateerd aan de sterkte en hoogte van de dijken en de kwetsbaarheid van het gebied dat door de dijken wordt beschermd. Met meer mensen en economische activiteit in een gebied neemt het waterveiligheidsrisico toe volgens de formule risico = kans x gevolg.

De gemeente wil het waterpeil in de Oostflank aansluiten op het waterpeil in het stedelijk gebied. Dat betekent een verhoging ten opzichte van de huidige situatie. Laat zien welke consequenties (positief en negatief) dit met zich meebrengt. Zet deze situatie af tegen de situatie waarin de Oostflank wordt gerealiseerd met een lager peil, bijvoorbeeld het huidige peil. Besteed expliciet aandacht aan de effecten op de naastgelegen polder De Purmer. Geef

²³ Hierbij zijn grondwater, oppervlaktewater, regenwatersysteem (in gebouwde omgeving), drinkwatersysteem van belang, en zowel kwaliteit als kwantiteit. Het is belangrijk dat het systeem integraal in beeld wordt gebracht. Afhankelijk van de situatie kan de analyse - naast een bodem- en watersysteemanalyse - bestaan uit een landschapsecologische systeemanalyse (LESA) en/of een ecohydrologische systeemanalyse.

²⁴ De gevolgen van klimaatverandering zullen vooral op de langere termijn merkbaar zijn, in de vorm van overstroming of wateroverlast (door extreme neerslag, grond- en oppervlaktewater), droogte (en mogelijke veenoxidatie), verzilting en hittestress. In combinatie met bodemdaling kunnen bovendien zettings-, opbarstings- en funderingsproblemen ontstaan. Klimaatverandering heeft ook gevolgen voor de kwaliteit van bodem, grondwater en oppervlaktewater.

aan welke maatregelen genomen (kunnen) worden om wateroverlast en watertekort te voorkomen bij extreme omstandigheden.

Maak ten aanzien van waterkwaliteit inzichtelijk wat de impact is van afstroming van stedelijk gebied naar het oppervlaktewater. Besteed speciale aandacht aan afstroming van (ontsluitings)wegen langs watergangen en de wegen in het gebied van de golfbaan. Maak in het kader van afwenteling en waterkwaliteit ook inzichtelijk wat de effecten zijn van de afwatering van het stedelijk gebied op andere peilvakken, met name voor KRW-waterlichamen in de omgeving van het plangebied.

Geef inzicht in de gevolgen voor de (grond)waterkwaliteit en toets deze aan de chemische en ecologische doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Toon aan dat geen achteruitgang van de toestand van het water optreedt, ook niet tijdelijk.²⁵ Geef aan hoe het project kan bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit en het bereiken van een goede toestand van oppervlaktewater- en grondwaterlichamen in het studiegebied.²⁶

Bodem

Laat zien wat de inrichting betekent voor de mate van afdekken van de bodem en de sponswerking van de bodem en wat dit betekent voor droogte, hitte-stress en wateroverlast. Geef inzicht in de impact die het bouwrijp maken en bebouwen van het terrein kan hebben op mogelijke bodemdaling. Kijk in dat geval of er aanleiding is om 'lichter' te bouwen om bodemdaling tegen te gaan en welke mogelijkheden daarvoor zijn.

Ondergrond

Breng in beeld in welke mate sprake is van efficiënte inrichting gebaseerd op de ondergrond, waarbij ontwikkelingen als woningbouw en energietransitie mogelijk worden gemaakt zonder de bodem aan te tasten.

5.4.2 Klimaat

Voor het thema klimaat is het relevant om zowel naar klimaatmitigatie (tegengaan van klimaatverandering) als klimaatadaptatie (omgaan met de gevolgen van klimaatverandering) te kijken. Voor dit MER gaat het bij klimaatmitigatie vooral om energiebesparing en CO₂-uitstoot door mobiliteit, uit te werken onder de thema's mobiliteit en energie.

Klimaatadaptatie

Ga voor een robuuste inrichting op de lange termijn, vanwege de onzekerheden door klimaatverandering, uit van de klimaatscenario's van het KNMI en de (mogelijke) betekenis

²⁵ Er is al sprake van achteruitgang van de ecologische toestand als een van de kwaliteitselementen een klasse achteruitgaat, zelfs als die achteruitgang niet tot gevolg heeft dat het waterlichaam in het algemeen wordt ingedeeld in een lagere klasse. Als het kwaliteitselement al in de laagste klasse zit, is geen enkele achteruitgang toegestaan. Van achteruitgang van de chemische toestand is sprake als het project tot gevolg heeft dat een van de vastgestelde maximale stofconcentraties wordt overschreden.

²⁶ Van een goede oppervlaktewatertoestand volgens de KRW is sprake als zowel de ecologische als de chemische toestand van het oppervlaktewaterlichaam ten minste als 'goed' beoordeeld wordt. Als één van de kwaliteitselementen of één van de relevante stoffen niet als 'goed' wordt beoordeeld, voldoet het waterlichaam niet aan de KRW ('one-out-all-out principe'). Er is sprake van een goede grondwatertoestand als het grondwater in zowel een goede kwantitatieve toestand als een goede chemische toestand is. Een goede kwantitatieve toestand wordt bereikt als de jaarlijkse onttrekking van water op lange termijn de beschikbare grondwatervoorraad niet overschrijdt.

daarvan voor de Oostflank. Geef een doorkijk voor de situatie in 2050 en daarna (jaar 2100). Geef op basis daarvan aan in welke mate aanvullende maatregelen het plan beter bestand kunnen maken tegen de gevolgen van klimaatverandering. Denk daarbij aan mogelijkheden om de gevolgen van overstroming, wateroverlast en droogte te voorkomen of te verminderen.²⁷ Gebruik daarvoor de informatie uit de klimaatstresstesten. Benut daarnaast de actuele informatie uit de Klimateffectatlas en de meest recente KNMI-klimaatscenario's, met betrekking tot overstromingen, wateroverlast en droogte. Ga ook in op de mate waarin regenwater wordt vertraagd, gescheiden afgevoerd, verzameld en/of hergebruikt. Laat zien hoe de afvoer van hemelwater plaats gaat vinden en hoe daarbij rekening wordt gehouden met piekbuien. Dit geldt ook voor de verhouding 'verhard versus groen'. Beschrijf ze aspecten en beoordeel deze waar mogelijk kwantitatief.

In het beoordelingskader staat dat hittestress kwalitatief wordt beoordeeld, in samenhang met droogte. Beschouw hitte als een apart aspect en breng de temperatuurstijging bij voorkeur kwantitatief in beeld. Beschrijf de mogelijkheden om hittestress te voorkomen of te verminderen (minder verharding, materiaalkeuze, schaduwwerking en zonweringsmogelijkheden).

Dakoppervlak kan op verschillende manieren duurzaam ingezet worden. Groene daken houden water langer vast en zorgen voor verkoeling. Zonnepanelen wekken duurzame energie op. Laat zien in hoeverre sprake is van een dubbelfunctie voor daken (klimaat, verblijf, energie, groen/biodiversiteit) en wat dat betekent voor de klimaatadaptatie en de energietransitie.

5.5 Natuur

Het recente flora- en faunaonderzoek²⁸ bevat veel relevante informatie voor de planvorming voor de Oostflank. De aanwezige natuurwaarden zijn goed beschreven. Gebruik deze gegevens om een algemeen beeld te geven van de natuur in het studiegebied, inclusief de verschillende samenhangende deelgebieden. Laat in de beschrijving terugkomen:

- Een algemeen beeld van de belangrijkste processen en problemen, de natuurwaarden, de verschillende leefgebieden en de aanwezige soortgroepen. Betrek hierbij de resultaten van de analyse van het water – en bodemsysteem.
- De autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied.
- De planten en dieren waarvoor mogelijk aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard daarvan is en wat dit betekent voor populaties.
- Mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

Beoordeel de varianten op hun bijdrage aan de ecologische structuren en doelen voor Oostflank en betrek daarbij ook de voorgestelde inrichtingsmogelijkheden uit het flora en faunaonderzoek. Plaats de natuurwaarden van de Oostflank dus in de context van het Purmerends ecologisch netwerk en gebruik daarbij (al) bestaande gegevens. Laat vervolgens

²⁷ Benut bijvoorbeeld het *Inspiratieboek Klimaatadaptatie & Biodiversiteit Westfriesland* (Steenstra et al., 20 december 2022) of het *Voorbeeldenboek Klimaatadaptatie*.

(<https://iplo.nl/thema/bodem/instrumenten/bibliotheek/@202003/voorbeeldenboek-klimaatadaptatie/>).

²⁸ Smit Groenadvies, 19 december 2024. *Gebiedsbrede omgevingsvergunning flora en fauna. Oostflank Purmerend*.

zien hoe de varianten passen binnen het beoogde gemeentelijke natuurnetwerk rond Purmerend. Maak daarnaast duidelijk in hoeverre de Oostflank bijdraagt aan de relatie tussen de Natura 2000-gebieden Zeevang en Ilperveld om zo een groter netwerk te vormen²⁹. Betrek hierbij ook de rollen van de voorgenomen ecologische verbindingzone in de Oostflank en de bestaande verbindingzone langs de oostelijk gelegen Purmerringvaart.

Natura 2000-gebieden

In het flora en faunaonderzoek wordt geconcludeerd dat voor de Natura 2000-gebieden stikstofeffecten te verwachten zijn. Het gaat (in ieder geval) om de gebieden 'Polder Zeevang' en 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske'. Onderzoek in het MER of er gevolgen voor de Natura 2000-gebieden zijn ten opzichte van de referentiesituatie.³⁰ Omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat het voornemen, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden, moet een Passende beoordeling opgesteld worden, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.

Houd in de Passende beoordeling ook rekening met andere invloeden die het plan op deze doelstellingen kan hebben, zoals eventuele verstoring door een toename van het aantal recreanten en met verstoring van habitatrictlijnsoorten als Meervleermuis en Noordse woelmuis.³¹

Onderzoek in de Passende beoordeling of het zeker is dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. In de Passende beoordeling mogen bij deze beoordeling mitigerende maatregelen worden meegenomen. Uit de wetgeving volgt dat een plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.³² Het huidige onderzoek laat zien welke knelpunten er kunnen zijn in relatie tot Natura 2000-gebieden. Onderzoek (in ieder geval voor de voorkeursvariant) nader wat de gevolgen zijn op de omliggende Natura 2000-gebieden, en welke maatregelen nodig en in de praktijk mogelijk zijn om ze te voorkomen. Gebruik waar nodig berekeningen.

De Commissie adviseert om deze Passende beoordeling op te nemen in het MER, zodat alle milieu-informatie over het project bij elkaar staat.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Beschrijf voor de gebieden uit het NNN in en rond het plangebied de wezenlijke kenmerken en waarden. Onderzoek welke gevolgen het project voor deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Onderzoek hoe de ontwikkeling van de woonwijk kan bijdragen aan het behalen van doelen van het NNN en het behalen en behouden van een goede

²⁹ Zoals beoogd op bladzijde 17 van de *Visie Oostflank*.

³⁰ Mocht er sprake zijn van stikstofdepositie en gebruik worden gemaakt van 'intern salderen', dan mag dat niet in de voortoets worden meegenomen. Op grond van recente jurisprudentie moet intern salderen worden beschouwd als mitigerende maatregel die moet worden betrokken in een Passende beoordeling. Ook is een natuurvergunning vereist en geldt een aantal juridische voorwaarden, zoals dat de maatregel niet ook nodig mag zijn om natuur te behouden, herstellen of verslechtering te voorkomen. Zie ABRvS 18 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4923.

³¹ Op bladzijde 92 van de Gebiedsbrede omgevingsvergunning flora en fauna staat dat op deze soorten effect kunnen optreden als gevolg van geluid, licht of trillingen.

³² De ADC-toets bestaat op grond van artikel 10.24, tweede lid, Besluit kwaliteit leefomgeving (Omgevingswet): A: zijn er geen alternatieve oplossingen? D: dient de activiteit een dwingende reden van groot openbaar belang? C: worden de nodige compenserende maatregelen getroffen om de algehele samenhang van Natura 2000 te bewaren?

toestand van KRW-(grond)waterlichamen. Ecologische Sleutelfactoren (ESF)³³ kunnen daar behulpzaam bij zijn.

Met name voor het deel van het Purmerbos dat tot het NNN behoort, moet het MER laten zien wat de toekomstige (extra) bezoekers betekenen voor de flora en fauna en welke maatregelen eventueel nodig zijn om de natuurkwaliteit te borgen.

Breng in beeld hoe de bestaande en wellicht toekomstige versnippering van de ecologische verbindingen wordt opgeheven. Maak concreet voor welke doelen en soorten de verbindingen dienen, wat daarbij de ecologische vereisten zijn (habitats, omvang, afstanden, stapstenen, te overwinnen doorsnijdingen et cetera) en schat daarmee in hoe groot de haalbaarheid is van volwaardige ecologische verbindingen. Denk daarbij aan zowel (meer) terrestrische als aquatische doelen.

5.6 Ruimtelijke kwaliteit

Het beoordelingskader geeft aan dat de effecten op archeologie, cultuurhistorie en landschap onderzocht zullen worden. De Commissie constateert dat hierin het begrip ruimtelijke kwaliteit ontbreekt. Ze beveelt daarom aan om dit als zelfstandig criterium te hanteren en subcriteria te gebruiken om de varianten op verschillende schaalniveaus te kunnen beoordelen. Met de ontwikkeling van de Oostflank vindt een verdere verdichting van de vroegere open polder plaats. Ook andere plannen die in de Strategische Gebiedsvisie De Purmer zijn opgenomen dragen daaraan bij. Laat in het MER zien op welke manier het plan de samenhang met het bestaande landschap enerzijds en het droogmakerij landschap anderzijds beïnvloedt op basis van kernwaarden uit deze gebiedsvisie.

Ruimtelijke kwaliteit kan begrepen worden in termen van functie, vorm en tijd. De functie is de gebruikswaarde (samenhang, structuur, functie, integratie), de vorm bepaald de belevingswaarde (diversiteit, patroon vorm, compositie) en de tijd is de toekomstwaarde (proces, tijd, ontwikkeling).

Ten aanzien van de gebruikswaarde is op basis van verschillende modellen gekozen voor een model dat de samenhang, structuur, functie en integratie van het te ontwikkelen gebied heeft bepaald. De belangrijke structuren hierin zijn het behoud en situering van het recreatieve/natuurlijke bos, in relatie tot het verkeersnetwerk en de te bebouwen delen. De stolpen worden als bepalend beschouwd voor een programmering en hogere dichtheden naar de buitenzijde van de golfbaan toe. Criteria die de bijdrage van de drie voorgestelde woonmilieus aan de samenhang en integratie van het gebied kunnen beoordelen zijn: ruimtelijke verbondenheid in het gebied met verkeer en groenstructuren, typologische mix in het gebied en toegankelijkheid van functies.

Ten aanzien van de belevingswaarde biedt de NRD, met name in de te bebouwen gebieden, nog geen referentiekader. Benoem criteria om de belevingswaarde van het gebied te bepalen, zoals ten aanzien van diversiteit van de bebouwingstypologie en systeem van openbare ruimte, patroon van de bebouwing (verkaveling), vorm en compositie van de woonmilieus en

³³ De ecologische sleutelfactoren (ESF's) van STOWA geven inzicht in het ecologisch functioneren van watersystemen. Ze worden breed ingezet in het waterbeheer in Nederland. Zie Infographics Sleutelfactoren | STOWA.

de netwerken die hen verbinden. Houd daarbij rekening met de verweving van bebouwing, groene- en verkeersruimte op een lager schaalniveau en op schaal van Oostflank met de bestaande wijken van Purmerend en de eigenheid en kwaliteit van elke buurt. Maak zichtbaar wat de 'kwaliteit' van Oostflank kan betekenen voor omliggende wijken door het voorzieningenaanbod (scholen, medische centra, winkels, et cetera) bereikbaar te maken en een centrale positie te geven, met bijbehorende openbare ruimte.

Laat ten slotte zien hoe gedurende de ontwikkeling de toekomstwaarde wordt geborgd van hetgeen nu gerealiseerd gaat worden. Het gaat daarbij om vragen als: kunnen bewoners in deze wijk een wooncarrière maken, is de openbare ruimte robuust voor de toekomst (water en bodem sturend), kan het groen zich ontwikkelen, en is er flexibiliteit in het ruimtelijk plan voor verdichting?

Houd bij het beoordelen van de ruimtelijke kwaliteit rekening met de samenhang tussen de verschillende andere thema's. Denk bijvoorbeeld aan wat het toepassen van het principe water en bodem sturend voor de ruimtelijke kwaliteit heeft opgeleverd.

5.7 Energie

Geef een indicatie van de verwachte energievraag van de nieuwe gebouwen en openbare werken. Ga bij de energievraag niet alleen uit van energie voor verwarmen, maar ook voor koelen, ventilatie, laadinfrastructuur en openbare voorzieningen (zoals verlichting, gemalen, et cetera). Door dit in orde grootte te benoemen, is in te schatten wat de effecten zijn van de voorzieningen die nodig zijn om invulling aan de energievraag te geven.

Laat zien wat de keuze van verschillende energiebronnen en -systemen betekent voor de leefomgeving, denk aan het ruimtebeslag dat nodig is voor de benodigde zonnepanelen en energie-infrastructuur. Maak duidelijk of dit past of niet. Geef inzicht in de verschillende afwegingen die nodig zijn als wordt gekozen voor een HT-warmtenet (huidige warmtenet in Purmerend), een (Z)LT-warmte/koudenet of een all electric oplossing.³⁴ Houd hierbij ook rekening met de effecten voor de leefomgeving, zoals geluidhinder door buitenunits van warmtepompen, de impact op hittestress door airco's in de omgeving, maar juist wel een beter binnenklimaat, et cetera.

Neem in het MER ook een beschouwing op over de risico's voor netcongestie en de eventuele gevolgen daarvan voor Oostflank en de omgeving. Bekijk welke mogelijkheden er zijn voor netbewust ontwerpen en welke consequenties (globaal) deze kunnen hebben.

Er zijn verschillende methoden om de duurzaamheid van de gebouwen op het gebied van energie te beoordelen. Voorbeelden zijn BENG, BREEAM of een GPR-score.³⁵ Gebruik in het MER één zo veel mogelijk omvattend systeem met bijbehorende normen om de duurzaamheid te beoordelen. Maak duidelijk welke aspecten daarmee niet gedekt zijn en licht toe hoe die beoordeeld zijn.

³⁴ HT staat voor hoge temperatuur, (Z)LT voor (zeer) lage temperatuur.

³⁵ BENG staat voor Bijna Energieneutrale Gebouwen; BREEAM en GRP zijn methodes voor het meetbaar en bespreekbaar maken van duurzaam bouwen.

5.8 Circulariteit

De gebouwde omgeving is goed voor een groot deel van het grondstoffengebruik, energiegebruik en watergebruik in Nederland. Bovendien bestaat de helft van ons afval uit bouw- en sloopafval. Het hergebruik daarvan gebeurt weliswaar op grote schaal, maar is niet per definitie circulair. Circulair bouwen omvat verschillende dimensies: het verminderen van grondstoffenverbruik, gebruik maken van duurzaam geproduceerde, hernieuwbare en beschikbare grondstoffen, het verlengen van de levensduur en het hoogwaardig verwerken van materialen en grondstoffen.³⁶ Dit geldt in sterke mate voor een nieuwbouwlocatie waar een groot aantal woningen en nieuwe infrastructuur wordt aangelegd.

Circulaire bouw is als aspect opgenomen in het beoordelingskader in de NRD. Het vroegtijdig nadenken over de (on)mogelijkheden op de hierboven genoemde dimensies biedt kansen om daar in de uitvoering adequaat invulling aan te geven. Neem daarom in het MER een beschouwing op over de mogelijkheden van biobased bouwen/materialen, toekomstige demontage van gebouwen en hergebruik van materialen. Maak hiermee inzichtelijk wat de verschillen zijn tussen traditionele bouw en bijvoorbeeld houtbouw en voor verschillende vormen van infrastructuur.

6 Leemten in kennis en monitoring en evaluatie

6.1 Leemten in kennis en onzekerheden

Laat zien over welke milieuaspecten er onvoldoende informatie is door gebrek aan gegevens, of waar nog discussie is over de interpretatie. Ook moet het MER de milieuaspecten benoemen waarvoor effectschattingen erg onzeker zijn of waarover onvoldoende gegevens beschikbaar zijn. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of en hoe belangrijke, ontbrekende informatie op korte termijn kan worden ingevuld.

6.2 Monitoring en evaluatie

De Commissie adviseert om het beoordelingskader van het MER ook te gebruiken voor het opzetten van een monitorings- en evaluatieplan. Of vul een bestaand plan waar nodig aan. Gebruik de monitoring om de langjarige ontwikkeling van deelgebieden en het gebied als geheel te monitoren, te toetsen aan de randvoorwaarden en ambities en om de milieueffecten te volgen en te evalueren. De Commissie adviseert om als gemeente te streven naar een samenhangend monitorings- en evaluatieplan op strategisch, visie en uitvoeringsniveau.

³⁶ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050>.

Kijk vooruit naar informatie die (ook) relevant is in het kader van bijvoorbeeld de omgevingsvisie en neem in het monitoringsplan ook de andere (woningbouw)ontwikkelingen in de gemeente en omgeving mee. Beschrijf in het MER hoe in de monitoring en evaluatie de beleving van bewoners en andere belanghebbenden een rol speelt.

De informatie in het MER moet ook duidelijk maken wat de frequentie van monitoring en evaluatie is en wie waarvoor verantwoordelijk is. Laat indicatoren zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande reguliere monitoringsprogramma's, waaronder de provinciale Brede Basismonitor Noord-Holland³⁷ en ander provinciale en regionale databanken.

Geef aan welke maatregelen achter de hand worden gehouden, voor het geval niet aan randvoorwaarden of ambities wordt voldaan. Beschrijf wat de milieueffecten zijn van deze maatregelen.

Laat zien hoe de resultaten van monitoring worden gebruikt in het verdere plan-, aanbestedings- en realisatieproces. Geef aan hoe wordt gezorgd dat er enerzijds voldoende ruimte blijft bestaan voor aanpassingen aan veranderende omstandigheden, terwijl anderzijds wordt vastgehouden aan randvoorwaarden en ambities.

³⁷ Zie <https://cijfers.noord-holland.nl>.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

mr. drs. Peter Glas (voorzitter)

dr. Fransje Hooimeijer

dr. Peter van der Molen

Ing. B. Peters

drs. Marijke Ruitenbeek

drs. Benno Schepers

drs. Aletta Lüchtenborg (secretaris)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Programma onder de Omgevingswet

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het project J11 Stedelijke ontwikkeling. Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden kunnen optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Het college van burgemeester en wethouders van Purmerend

Initiatiefnemer besluit

Het college van burgemeester en wethouders van Purmerend

Bevoegd gezag mer-procedure

Het college van burgemeester en wethouders van Purmerend

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen ontvangen van het bevoegd gezag.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3900](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

